

SHRNUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

Název návrhu zákona:	
Návrh zákona o neziskových zdravotnických organizacích	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Ministerstvo zdravotnictví	Předpokládaný termín nabytí účinnosti: 1. leden 2016
Implementace práva EU: NE	
2. Cíl návrhu zákona	
<p>Návrh zákona vychází z programového prohlášení vlády, v němž se vláda zavázala připravit návrh zákona o veřejných neziskových nemocnicích, který má umožnit jejich transparentnější a efektivnější řízení.</p> <p>Cílem je upravit novou právní formu právnické osoby – neziskovou zdravotnickou organizaci, jejíž hlavní činností bude poskytování lůžkové zdravotní péče a navazujících zdravotních služeb.</p> <p>Hlavní činnost neziskové zdravotnické organizace nebude podnikáním a bude považována za službu obecného hospodářského zájmu. Příjmy neziskové zdravotnické organizace bude možné využít pouze na úhradu výdajů spojených s její činností.</p> <p>Nezisková zdravotnická organizace bude moci v rámci své hlavní činnosti uskutečňovat související vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační činnost a spolupracovat s vysokými školami a dalšími vzdělávacími zařízeními při uskutečňování klinické a praktické výuky v akreditovaných studijních programech a studijních oborech zdravotnického zaměření a při specializačním a celoživotním vzdělávání zdravotnických pracovníků a dalších pracovníků ve zdravotnictví.</p> <p>Nezisková zdravotnická organizace bude poskytovatelem zdravotních služeb za podmínek stanovených zákonem o zdravotních službách a dalšími právními předpisy upravujícími zdravotní služby a veřejné zdravotní pojištění.</p> <p>Zdravotní pojišťovny budou mít povinnost uzavřít s neziskovou zdravotnickou organizací smlouvu o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb.</p> <p>Zakladatelem neziskové zdravotnické organizace bude moci být právnická i fyzická osoba. Ke vzniku neziskové zdravotnické organizace bude vyžadován souhlas Ministerstva zdravotnictví. V případě, kdy funkci zakladatele bude vykonávat organizační složka státu, bude vyžadován též souhlas vlády k založení neziskové zdravotnické organizace.</p> <p>Na právní formu neziskové zdravotnické organizace budou přeměněny přímo zákonem státní příspěvkové organizace poskytující lůžkovou zdravotní péči, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví; tyto příspěvkové organizace jsou uvedeny v příloze č. 2 k návrhu zákona. Hlavním</p>	

důvodem pro navrhovanou změnu právní formy je skutečnost, že právní forma státní příspěvkové organizace nevyhovuje stávajícímu způsobu financování činnosti poskytovatelů zdravotních služeb z prostředků veřejného zdravotního pojištění a požadavkům na jejich hospodaření a řízení.

Přeměna na neziskovou zdravotnickou organizaci bude možná též v případě příspěvkových organizací územních samosprávných celků, a to na základě rozhodnutí jejich zřizovatelů, a dále též v případě akciových společností a společností s ručením omezeným s jediným akcionářem nebo společníkem.

Dále je návrhem zákona nově definována univerzitní nemocnice, která je neziskovou zdravotnickou organizací 1. typu definovanou v příloze č. 1 k návrhu zákona. Univerzitní nemocnice vzniknou přeměnou státních příspěvkových organizací – fakulních nemocnic uvedených v oddílu A přílohy č. 2 k návrhu zákona. Návrh zákona rovněž stanoví podmínky pro užití označení „univerzitní nemocnice“ a pro označení společných pracovišť univerzitní nemocnice a vysoké školy. Univerzitní nemocnice bude na základě smlouvy o spolupráci s vysokou školou uskutečňovat výuku studentů lékařských a farmaceutických fakult a související vědeckou, výzkumnou a vývojovou činnost.

3. Agregované dopady návrhu zákona

3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: ANO

Dopady na státní rozpočet

Očekávané náklady spojené s přeměnou státních příspěvkových organizací na neziskové zdravotnické organizace budou u jedné organizace ve výši cca 450 000 Kč.

Dále lze očekávat pokles výběru daně z příjmů v důsledku postavení neziskové zdravotnické organizace jako veřejně prospěšného poplatníka. Výši poklesu výběru daně nelze v současné době blíže určit. Přehled zaplacené daně z příjmů dotčenými státními příspěvkovými organizacemi v působnosti Ministerstva zdravotnictví je uveden v příloze č. 1 k důvodové zprávě.

Další dopady do státního rozpočtu mohou být vyvolány v důsledku přechodu majetku státu, ke kterému doposud přísluší hospodaření dotčenými státními příspěvkovými organizacemi v působnosti Ministerstva zdravotnictví, do vlastnictví neziskových zdravotnických organizací. Přehled tohoto majetku je uveden v příloze č. 2 k důvodové zprávě.

Dopady na ostatní veřejné rozpočty

Ve vztahu k rozpočtům územních samosprávných celků lze očekávat náklady spojené s přeměnou stávajících příspěvkových organizací územních samosprávných celků poskytujících lůžkovou zdravotní péči na neziskové zdravotnické organizace, pokud se územní samosprávné celky pro tuto přeměnu rozhodnou. Tyto náklady nelze v současné době blíže určit.

3.2 Dopady na podnikatelské subjekty: ANO

Dopad na podnikatelské prostředí by měl být minimální. S ohledem na stávající síť poskytovatelů zdravotních služeb se nepředpokládá vznik neziskových zdravotnických organizací v takovém počtu, který by mohl významněji ovlivnit poskytování zdravotních služeb jinými osobami.

3.3 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): ANO

Okruh právnických osob zřizovaných územními samosprávnými celky bude rozšířen o neziskovou zdravotnickou organizaci.

3.4 Sociální dopady: ANO

Navrhovaná úprava bude mít pozitivní dopad na dostupnost a kvalitu zdravotních služeb.

3.5 Dopady na životní prostředí: NE

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

O b e c n á č á s t

I. ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z HODNOCENÍ DOPADŮ REGULACE PODLE OBECNÝCH ZÁSAD (RIA)

1. Důvod předložení a cíle

1.1 Název

Návrh zákona o neziskových zdravotnických organizacích

Návrh zákona byl vypracován podle Plánu legislativních prací vlády na rok 2015 (legislativní úkol uvedený pod názvem „Návrh zákona o veřejných neziskových poskytovatelích lůžkové zdravotní péče“). K vypracování návrhu zákona, který upraví podmínky poskytování lůžkové zdravotní péče na neziskovém principu, se vláda zavázala ve svém programovém prohlášení.

a) Nová právní forma právnické osoby

1.2 Definice problému

Důvodem přípravy zákona je existence fakultních nemocnic a dalších státních příspěvkových organizací v působnosti Ministerstva zdravotnictví v této překonané právní formě. Ve vztahu k fakultním nemocnicím se jedná o dlouhodobý problém, který v případě jeho neřešení bude přetrvávat i v budoucnu.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

V současné době chybí v českém právním řádu právní úprava formy právnické osoby, jejíž činnost by byla vedena principem neziskovosti a zároveň by mohla efektivně vyvíjet svou činnost jako poskytovatel zdravotních služeb a současně byl dostatečně chráněn její majetek.

Stávající právní úprava státních příspěvkových organizací se jeví v oblasti zdravotnictví jako nedostatečná a přežitá. Právní úprava právní formy poskytovatelů zdravotních služeb založených státem nachází své těžiště především v zákoně č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů, a zákoně č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Právní úprava státních příspěvkových organizací vyplývající ze zákona č. 219/2000 Sb. měla, jak je ostatně též uvedeno v důvodové zprávě k jeho návrhu, být právní úpravou pouze přechodnou. Státní příspěvkové organizace měly být v první řadě servisními organizacemi

státu, prostřednictvím kterých by stát plnil své úkoly. Právní úprava vyplývající z obou uvedených zákonů však nereflektuje specifika konkrétních činností, jež státní příspěvkové organizace vyvíjejí. Jednou z takových specifických činností je též poskytování zdravotních služeb. Poskytování zdravotních služeb v působnosti státu provádějí v rozhodující míře fakultní nemocnice, které se též ve spolupráci s vysokými školami (univerzitami) a dalšími vzdělávacími zařízeními podílejí na vzdělávání zdravotnických pracovníků a dalších pracovníků ve zdravotnictví.

Poskytovatelé zdravotních služeb, jejichž zřizovatelem (zakladatelem) je stát, poskytují komplexní zdravotní péči všem pacientům, přičemž tato péče je v rozhodující míře hrazena z veřejného zdravotního pojištění.

Poskytování zdravotních služeb je vysoce komplexní činností a předpokládá dostatečné personální, materiální a též institucionální zajištění. Současná právní úprava státních příspěvkových organizací však selhává především v institucionálním zajištění této činnosti.

Zásadní nedostatky jsou především spatřovány v podvázání financování (státní příspěvkové organizace nemohou být financovány z bankovních úvěrů), což znemožňuje efektivně řídit cash flow, v omezení nakládání s majetkem (některá právní jednání podléhají schválení orgány státu, přičemž celý proces může být neúměrně časově náročný), v omezených možnostech motivace klíčových zaměstnanců.

Současná právní úprava též dostatečně neupravuje vztah fakultních nemocnic a vysokých škol, což přináší nemalé problémy jak fakultním nemocnicím, tak i vysokým školám.

Přehled platné právní úpravy:

- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ve znění pozdějších předpisů.

Státní příspěvkové organizace:

- a) mají povinnost odvést do státního rozpočtu příjmy z pronájmu nemovitého majetku, popř. z prodeje – podle § 6 odst. 1 písm. i) zákona č. 218/2000 Sb. příjmy státního rozpočtu tvoří, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, příjmy z prodeje a pronájmu majetku České republiky, se kterým hospodaří organizační složka státu, a příjmy z prodeje nemovitého majetku České republiky, se kterým hospodaří příspěvkové organizace; to neplatí pro příjmy z prodeje majetku České republiky nabytého darem a děděním (§ 48 odst. 2 písm. c) a majetku České republiky, se kterým je příslušné hospodařit Ministerstvo obrany (§ 48 odst. 2 písm. d); podle § 53 odst. 6 zákona č. 218/2000 Sb. příspěvková organizace je povinna do 15 pracovních dnů po připsání částky na její účet odvést do státního

rozpočtu příjmy z prodeje nemovitého majetku České republiky, se kterým hospodaří, s výjimkou příjmů z prodeje nemovitého majetku, který příspěvková organizace nabyla darem nebo děděním;

- b) mají povinnost dodržet, aby úhrady, ke kterým se příspěvková organizace zaváže, nepřekračovaly její rozpočet na příslušný rok – podle § 53 odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. úhrady, ke kterým se příspěvková organizace zaváže v běžném roce, nesmí překračovat její rozpočet na tento rok;
- c) jsou omezeny v samostatném rozhodování (důležitá rozhodnutí vyžadují souhlas zřizovatele, přímá kontrola zřizovatele) – podle § 12 odst. 6 zákona č. 219/2000 Sb. zřizovatel si může zcela nebo zčásti vyhradit schvalování smluv o úplatném nabytí nemovité věci, bytu nebo nebytového prostoru státem, uzavíraných jím zřízenými organizačními složkami; podle § 22 odst. 6 zákona č. 219/2000 Sb. zřizovatel si může zcela nebo zčásti vyhradit schvalování smluv o převodu movitých věcí nepodléhajících schválení podle odstavce 4, pokud je uzavírají jím zřízené organizační složky a nejde přitom o postup podle ustanovení § 15 odst. 2; podle § 27 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb. souhlas pronajímající organizační složky s přenecháním věci nájemcem do podnájmu vyžaduje schválení zřizovatele; podle § 32 zákona č. 219/2000 Sb. postoupit pohledávku právnické nebo fyzické osobě lze zásadně jen za úplatu. Pokud sjednaná cena nedosahuje alespoň 60 % jmenovité hodnoty postupované pohledávky včetně příslušenství, popřípadě postupuje-li se pohledávka bezúplatně, lze pohledávku postoupit jen se schválením zřizovatele; podle § 36 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb. u pohledávek, jejichž jmenovitá hodnota včetně příslušenství nepřesahuje částku uvedenou v odstavci 1, si může schvalování právních úkonů podle § 34 a § 35 odst. 1 zcela nebo zčásti vyhradit zřizovatel; podle § 54 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. finanční vztahy stanovené zřizovatelem jsou příspěvek na provoz ze státního rozpočtu nebo odvod z provozu do státního rozpočtu, individuální a systémové dotace na financování programů a akcí, návratná finanční výpomoc, odvod z odpisů, dotace na úhradu provozních výdajů, které jsou nebo mají být kryty z rozpočtu Evropské unie včetně stanoveného podílu státního rozpočtu na financování těchto výdajů, dotace na úhradu provozních výdajů podle mezinárodních smluv, na základě kterých jsou České republice svěřeny peněžní prostředky z finančních mechanismů;
- d) nemohou samy měnit účel a předmět svých aktivit (zřizovací listina, statut) – podle § 63 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. pokud příspěvková organizace vykonává jinou činnost, musí být její předmět a rozsah doplněn do zřizovací listiny před jejím započítím;
- e) nemohou provádět investiční činnost většího rozsahu – podle § 56 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. může příspěvková organizace převést do fondu reprodukce majetku nejvýše 25 % zisku, a to po uhrazení ztráty z předchozího roku;
- f) nemohou uzavírat smlouvy o finančním leasingu – podle § 12 odst. 8 zákona č. 219/2000 Sb. organizační složky nemohou uzavírat smlouvu o poskytnutí věci, bytu nebo nebytového prostoru do užívání spojenou se smlouvou o následném převodu této věci do vlastnictví státu;

- g) jsou v případě nesolventnosti nebo zadluženosti odkázány na zřizovatele – podle § 74 zákona č. 218/2000 Sb. za závazky příspěvkových organizací vzniklé v souvislosti s provozováním hlavní činnosti ručí stát;
- h) se vyznačují nedostatečnou motivací pro efektivní využívání majetku státu jak z hlediska platových předpisů, tak z hlediska předpisů o hospodaření s majetkem státu – podle § 54 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. příspěvek na provoz se stanoví v případě, že rozpočtované náklady bez příspěvku ze státního rozpočtu překračují rozpočtované výnosy. Odvod z provozu stanoví zřizovatel příspěvkové organizaci v případě, že její rozpočtované výnosy překračují rozpočtované náklady;
- i) není možné stimulačně výrazně odlišit mezi lépe hospodařícími příspěvkovými organizacemi a hůře hospodařícími příspěvkovými organizacemi;
- j) nemohou odečíst daňovou ztrátu z hlavní činnosti od základu daně – oddělené vedení výsledku činnosti z hlavní (ztrátové) a jiné (ziskové) činnosti neumožňuje o ztrátu z hlavní činnosti snížit zisk v jiné činnosti – podle § 34 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. od základu daně lze odečíst daňovou ztrátu, která vznikla a byla vyměřena za předchozí zdaňovací období nebo jeho část, a to nejdéle v 5 zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje; podle § 18 odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb. poplatníci uvedení v odstavci 3 jsou povinni vést účetnictví tak, aby nejpozději ke dni účetní závěrky byly vedeny odděleně příjmy, které jsou předmětem daně, od příjmů, které předmětem daně nejsou nebo předmětem daně jsou, ale jsou od daně osvobozeny; obdobně to platí i pro vykazování nákladů (výdajů);
- k) jsou definičně určeny pro oblasti, kde výdaje přesahují příjmy z nich dosažené, s tím, že rozdíl je dorovnáván zřizovatelem, ačkoli ve skutečnosti fakultním nemocnicím v posledních letech není poskytován příspěvek prakticky žádný – podle § 55 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. jestliže hospodaření příspěvkové organizace za běžný rok skončí ztrátou po zahrnutí příspěvku (dále jen „zhoršený hospodářský výsledek“), je zřizovatel povinen projednat s příspěvkovou organizací zabezpečení jeho úhrady do konce následujícího rozpočtového roku. Úhrada zhoršeného hospodářského výsledku se zajistí a) z rezervního fondu příspěvkové organizace, b) z rozpočtu kapitoly zřizovatele, není-li dostatek prostředků v rezervním fondu příspěvkové organizace, c) ze zisku po zahrnutí příspěvku na provoz nebo odvodu z provozu příspěvkové organizace v následujícím rozpočtovém roce, není-li dostatek prostředků ani v rozpočtu kapitoly;
- l) nejsou povinny při splnění zákonem stanovených podmínek podávat daňové přiznání (nedosahují-li zdanitelných příjmů zahrnutých do základu daně) – podle § 38m odst. 7 zákona č. 586/1992 Sb. povinnost podat daňové přiznání podle zvláštního právního předpisu nemá poplatník uvedený v § 18 odst. 3, pokud nemá příjmy, které jsou předmětem daně, nebo má pouze příjmy od daně osvobozené (§ 19) a příjmy, z nichž je daň vybírána srážkou podle zvláštní sazby daně (§ 36 odst. 2), a nebo nemá povinnost uplatnit postup podle § 23 odst. 3 písm. a) bodu 9;
- m) nemají podmínky pro rozvoj vícezdrojového financování.

Fakultní nemocnice:

- a) jsou s účinností od 1. 4. 2012 upraveny v zákoně č. 372/2011 Sb., který fakultní nemocnice vymezuje jako státní příspěvkové organizace, u nichž zřizovatelskou funkci vykonává Ministerstvo zdravotnictví. Úprava fakultních nemocnic v zákoně o zdravotních službách je pouze rámcová, neboť v převážné části jen převzala předchozí úpravu obsaženou ve vyhlášce č. 394/1991 Sb., o postavení, organizaci a činnosti fakultních nemocnic a dalších nemocnic, vybraných odborných léčebných ústavů a krajských hygienických stanic v řídicí působnosti ministerstva zdravotnictví České republiky;
- b) se zabývají jak poskytováním zdravotních služeb, tak klinickou a praktickou výukou v oblasti lékařství, farmacie a ošetřování a vědeckou, výzkumnou nebo vývojovou činností (§ 93 zákona o vysokých školách, § 111 zákona o zdravotních službách). Fakultní nemocnice by proto měly představovat zařízení poskytující zdravotní služby na nejvyšší úrovni. Stávající právní úprava však nevytváří odpovídající podmínky pro spolupráci fakultní nemocnice a příslušné lékařské fakulty, čímž vytváří překážky pro odpovídající rozvoj zdravotních služeb, vzdělávání, výuky, vědy a výzkumu;
- c) jsou státními příspěvkovými organizacemi ve smyslu zákona č. 219/2000 Sb., jejichž zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví. Fakultní nemocnice hospodaří s majetkem státu a při nakládání s ním jsou omezeny zákonem č. 219/2000 Sb. Při přijetí zákona č. 219/2000 Sb. bylo počítáno s ponecháním dosavadních příspěvkových organizací, zřizovaných podle § 31 dřívějších rozpočtových pravidel České republiky, tj. zákona č. 576/1990 Sb., popřípadě jiných zákonů, pouze po omezenou dobu, a to do přijetí konečného rozhodnutí o způsobu jejich další existence. Právní forma fakultních nemocnic neodpovídá dnešnímu způsobu financování, kdy pouze zlomek jejich rozpočtu je napojen na státní rozpočet;
- d) se při sestavování svého rozpočtu řídí zákonem č. 218/2000 Sb., podle kterého musí být rozpočet příspěvkové organizace po zahrnutí příspěvku ze státního rozpočtu nebo stanovení odvodu do státního rozpočtu sestaven jako vyrovnaný.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Přijetí zákona bude mít důsledky pro tyto subjekty:

- a) státní příspěvkové organizace uvedené v příloze č. 2 k návrhu zákona,
- b) další osoby, a to zejména
 - Ministerstvo zdravotnictví,
 - územní samosprávné celky,
 - vysoké školy a další vzdělávací instituce podílející se na vzdělávání ve zdravotnických oborech,
 - zdravotní pojišťovny,
 - pojišťovny zdravotních pojišťoven,
 - osoby oprávněné provádět hodnocení kvality a bezpečí zdravotních služeb.

1.5 Popis cílového stavu

Neziskové zdravotnické organizace nebudou příspěvkovými organizacemi. Tato nová právní forma právnické osoby umožní její řízení manažerským způsobem, kdy bude jednoznačně dána odpovědnost vedoucích pracovníků za hospodaření. Rozhodování o zásadních záležitostech neziskové zdravotnické organizace bude prováděno za účasti správní rady a zakladatele.

Právní forma neziskové zdravotnické organizace se bude týkat výhradně poskytování lůžkové zdravotní péče a na ni navazujících zdravotních služeb. Nezisková zdravotnická organizace bude mít benefit v podobě povinnosti zdravotních pojišťoven s ní uzavřít smlouvu o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb. Tato povinnost zdravotních pojišťoven bude vázána na souhlas Ministerstva zdravotnictví se zápisem neziskové zdravotnické organizace do obchodního rejstříku; v souhlasu budou vymezeny obory zdravotní péče poskytované neziskovou zdravotnickou organizací.

Hlavním cílem je nahrazení stávající právní formy příspěvkových organizací poskytujících lůžkovou zdravotní péči jinou právní formou, která bude založena na neziskovém principu, a to neziskovou zdravotnickou organizací.

Dalšími cíli jsou:

- otevření možnosti stát se neziskovou zdravotnickou organizací i dalším poskytovatelům zdravotních služeb, jejichž zřizovatelem nebo zakladatelem není stát,
- úprava spolupráce mezi neziskovou zdravotnickou organizací a vysokou školou,
- zpřístupňování údajů o neziskové zdravotnické organizaci ve veřejném rejstříku,
- transparentní a efektivní nakládání s majetkem neziskové zdravotnické organizace,
- manažerské řízení neziskové zdravotnické organizace a plná odpovědnost orgánů neziskové zdravotnické organizace (ředitel, správní rada) za její činnost,
- zefektivnění motivace zaměstnanců neziskové zdravotnické organizace využitím možnosti sjednání smluvního platu,
- zvýhodnění neziskové zdravotnické organizace v oblasti daňové,
- zajištění transparentnosti a efektivnosti fungování neziskové zdravotnické organizace ze strany jejího zakladatele a správní rady.

1.6 Zhodnocení rizika

Neřešením problému by nadále přetrvávaly negativní jevy vyskytující se u státních příspěvkových organizací poskytujících zdravotní služby. Rovněž by nedošlo k naplnění programového prohlášení vlády.

2. Návrh variant řešení

První varianta – nulová

Tato varianta spočívá v zachování současného stavu právní formy státní příspěvkové organizace.

Druhá varianta - využití existujících právních forem právnických osob

V rámci platného právního řádu jsou upraveny různé právní formy právnické osoby, například obchodní korporace, spolky, nadace, fundace, ústavy a další. Tyto stávající právní formy neodpovídají sledovaným cílům, a to z hlediska požadavků na řízení poskytovatelů lůžkové zdravotní péče, financování jejich činnosti, hospodaření na principu neziskovosti a na smluvní vztahy se zdravotními pojišťovnami, jejichž naplnění by mělo přispět k vytvoření stabilního prostředí pro poskytování zdravotních služeb a současně zajistit efektivní a hospodárné využívání prostředků veřejného zdravotního pojištění.

Třetí varianta – přijetí právní úpravy nové právní formy právnické osoby, tj. neziskové zdravotnické organizace

Podle této varianty bude upravena nová právní forma právnické osoby – nezisková zdravotnická organizace a v jejím rámci též univerzitní nemocnice. Zákon stanoví podmínky jejího vzniku, strukturu a činnost orgánů, pravidla hospodaření na principu neziskovosti a základní pravidla spolupráce s vysokými školami a dalšími vzdělávacími zařízeními při vzdělávání zdravotnických pracovníků a dalších pracovníků ve zdravotnictví. Zákonem bude současně provedena změna právní formy státních příspěvkových organizací uvedených v příloze č. 2 k návrhu zákona na neziskovou zdravotnickou organizaci.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

První varianta

S touto variantou nejsou spojeny žádné náklady ani přínosy. Tato varianta neřeší problém definovaný v bodě 1.2.

Druhá varianta

Tato varianta neumožňuje řešit problém definovaný v bodě 1.2.

Třetí varianta

Tato varianta umožňuje řešit problém definovaný v bodě 1.2.

Očekávané náklady spojené s přeměnou státních příspěvkových organizací na neziskové zdravotnické organizace budou u jedné organizace ve výši cca 450 000 Kč.

Dále lze očekávat pokles výběru daně z příjmů v důsledku postavení neziskové zdravotnické organizace jako veřejně prospěšného poplatníka. Výši poklesu výběru daně nelze v současné době blíže určit. Přehled zaplacené daně z příjmů dotčenými státními příspěvkovými organizacemi v působnosti Ministerstva zdravotnictví je uveden v příloze č. 1 k důvodové zprávě.

Další dopady do státního rozpočtu mohou být vyvolány v důsledku přechodu majetku státu, ke kterému doposud přísluší hospodaření dotčenými státními příspěvkovými organizacemi v působnosti Ministerstva zdravotnictví, do vlastnictví neziskových zdravotnických organizací. Přehled tohoto majetku je uveden v příloze č. 2 k důvodové zprávě.

Ve vztahu k rozpočtům územních samosprávných celků lze očekávat náklady spojené s přeměnou stávajících příspěvkových organizací územních samosprávných celků poskytujících lůžkovou zdravotní péči na neziskové zdravotnické organizace, pokud se územní samosprávné celky pro tuto přeměnu rozhodnou. Tyto náklady nelze v současné době blíže určit.

4. Návrh řešení

S ohledem na výše uvedené se navrhuje přijmout variantu třetí, která řeší problém definovaný v bodě 1.2 a vede ke stanoveným cílům. Tato varianta rovněž odpovídá programovému prohlášení vlády.

5. Implementace doporučené varianty a vynucování

Za implementaci nové právní úpravy bude odpovídat Ministerstvo zdravotnictví, které bude při implementaci spolupracovat s dalšími dotčenými subjekty.

Plnění povinností bude vynucováno subjekty oprávněnými vykonávat kontrolu podle tohoto zákona, zákona o zdravotních službách a dalších právních předpisů, a to zejména Ministerstvem zdravotnictví, Nejvyšším kontrolním úřadem, zdravotními pojišťovnami a zakladateli neziskových zdravotnických organizací.

6. Přezkum účinnosti regulace

Přezkum účinnosti právní úpravy bude prováděn průběžně Ministerstvem zdravotnictví ve spolupráci s dalšími subjekty oprávněnými kontrolovat plnění povinností neziskovou zdravotnickou organizací a v případě univerzitních nemocnic též s vysokými školami.

7. Konzultace a zdroje dat

Pro přípravu návrhu zákona byly použity zejména informační zdroje Ministerstva zdravotnictví.

Navrhovaná právní úprava byla konzultována s Ministerstvem financí, zdravotními pojišťovnami, dotčenými vysokými školami, lékařskými fakultami a Asociací lékařských fakult ČR.

b) Povinnost zdravotních pojišťoven uzavřít s neziskovou zdravotnickou organizací smlouvu o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb

1.2 Definice problému

Nezisková zdravotnická organizace bude povinna poskytovat zdravotní služby v rámci své hlavní činnosti v oborech a rozsahu, které budou stanoveny Ministerstvem zdravotnictví v souhlasu se zápisem neziskové zdravotnické organizace do obchodního rejstříku (souhlas je podmínkou pro její vznik).

Zdravotní pojišťovna je podle platné právní úpravy povinna zajistit poskytování hrazených služeb svým pojištěncům, včetně jejich místní a časové dostupnosti. Tuto povinnost plní prostřednictvím poskytovatelů zdravotních služeb, se kterými uzavírá smlouvu o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb. Uzavření smlouvy obligatorně předchází výběrové řízení, jehož výsledek nezakládá právo na uzavření smlouvy se zdravotní pojišťovnou, ale má pouze doporučující charakter.

Nezisková zdravotnická organizace však nemůže plnit povinnost poskytovat zdravotní služby v rámci své hlavní činnosti v rozsahu stanoveném Ministerstvem zdravotnictví bez smlouvy se zdravotními pojišťovnami.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Poskytovatelé hrazených zdravotních služeb vstupují do smluvních vztahů se zdravotními pojišťovnami na základě § 17 a § 46 a násl. zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

- Ministerstvo zdravotnictví
- zdravotní pojišťovny
- neziskové zdravotnické organizace
- pojištěnci zdravotních pojišťoven

1.5 Popis cílového stavu

Povinnosti neziskové zdravotnické organizace poskytovat zdravotní služby bude odpovídat povinnost zdravotních pojišťoven uzavřít s neziskovou zdravotnickou organizací smlouvu o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb.

Současně nebude významně omezen přístup ostatních poskytovatelů zdravotních služeb ke smlouvám o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb se zdravotními pojišťovnami, čímž bude zachována stávající odpovědnost zdravotních pojišťoven za tvorbu sítě smluvních poskytovatelů zdravotních služeb.

1.6 Zhodnocení rizika

V případě neřešení problému nebude možné zajistit, aby nezisková zdravotnická organizace poskytovala zdravotní služby v souladu s předmětem své hlavní činnosti a plnila tak povinnost uloženou zákonem.

2. Návrh variant řešení

První varianta – nulová

Tato varianta předpokládá zachování stávajícího stavu, kdy nezisková zdravotnická organizace nebude mít právní nárok na uzavření smlouvy o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb se zdravotními pojišťovnami. Plnění povinnosti neziskovou zdravotnickou organizací poskytovat zdravotní služby by tak záviselo na vůli zdravotních pojišťoven, zda s ní tuto smlouvu uzavřou.

Druhá varianta – stanovení povinnosti zdravotním pojišťovnám uzavřít s neziskovou zdravotnickou organizací smlouvu o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb

Podle této varianty budou mít zdravotní pojišťovny povinnost uzavřít s neziskovou zdravotnickou organizací smlouvu o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb. Tato povinnost se bude vztahovat pouze na zdravotní služby v oborech a rozsahu stanoveném v souhlasu se zápisem neziskové zdravotnické organizace do obchodního rejstříku.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

První varianta

S touto variantou nejsou spojeny žádné náklady a ani přínosy. Tato varianta neřeší problém definovaný v bodě 1.2.

Druhá varianta

Rozsah hrazených zdravotních služeb ujednaný ve smlouvě bude odpovídat potřebám zajištění zdravotních služeb pro pojištěnce zdravotní pojišťovny, včetně jejich místní a časové dostupnosti, a to podle stávajících kritérií stanovených právními předpisy upravujícími veřejné zdravotní pojištění.

Možnost zdravotních pojišťoven i nadále účinně regulovat vlastní sítí smluvních poskytovatelů bude realizována prostřednictvím jejich účasti ve správním řízení o udělení souhlasu se zápisem neziskové zdravotnické organizace do obchodního rejstříku. Tento souhlas by měl být udělen pouze v případech, kdy Ministerstvo zdravotnictví dojde k závěru, že zajištění dostupnosti zdravotních služeb pro pojištěnce obecně (tj. nikoliv z hlediska dostupnosti pro pojištěnce konkrétní zdravotní pojišťovny) není v určité oblasti nebo regionu dostatečné a s ohledem na obory a rozsah zdravotních služeb, které je třeba zajistit, lze za nejvhodnější řešení považovat zajištění těchto zdravotních služeb neziskovou zdravotnickou organizací.

Tato varianta umožňuje řešit problém definovaný v bodě 1.2.

4. Návrh řešení

S ohledem na výše uvedené se navrhuje přijmout variantu druhou, která řeší problém definovaný v bodě 1.2 a vede ke stanoveným cílům.

Tato varianta si vyžádá změnu zákona č. 48/1997 Sb.

5. Implementace doporučené varianty a vynuovení

Za implementaci regulace bude odpovídat Ministerstvo zdravotnictví.

Plnění povinnosti zdravotními pojišťovnami uzavřít s neziskovou zdravotnickou organizací smlouvu o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb bude vynuovenáno podle zákona č. 48/1997 Sb.

6. Přezkum účinnosti regulace

Přezkum účinnosti právní úpravy bude prováděn průběžně Ministerstvem zdravotnictví ve spolupráci se zdravotními pojišťovnami.

7. Konzultace a zdroje dat

Pro přípravu návrhu zákona byly použity informační zdroje Ministerstva zdravotnictví.

Navrhovaná právní úprava byla konzultována se zdravotními pojišťovnami.

c) Univerzitní nemocnice

1.2 Definice problému

Stávající fakultní nemocnice poskytují vysoce specializovanou zdravotní péči a uskutečňují vědeckou, výzkumnou a vývojovou činnost. Na společných pracovištích fakultní nemocnice a lékařské fakulty se na základě požadavku vysoké školy uskutečňuje klinická a praktická výuka v akreditovaných studijních programech všeobecné lékařství, zubní lékařství a farmacie a v akreditovaných studijních programech a vzdělávacích programech nelékařských zdravotnických oborů a související výzkumná a vývojová činnost.

Právní forma státní příspěvkové organizace neumožňuje vytvářet pro činnost fakultních nemocnic potřebné podmínky, a to zejména v oblasti hospodaření, řízení a zajištění spolupráce s vysokými školami. Odpovídající právní úprava chybí zejména v případě zřizování a řízení společných pracovišť a financování výuky ve fakultních nemocnicích.

1.3 Popis existujícího stavu

Fakultní nemocnice jsou od 1. 4. 2012 upraveny v § 111 zákona č. 372/2011 Sb. Právní úprava činnosti fakultních nemocnic a jejich spolupráce s vysokými školami při uskutečňování výuky je pouze rámcová a pro praxi nedostatečná.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

- vysoké školy uskutečňující vzdělávání v akreditovaných studijních oborech všeobecné lékařství, zubní lékařství a farmacie
- neziskové zdravotnické organizace 1. typu (stávající fakultní nemocnice)
- pacienti

1.5 Popis cílového stavu

Univerzitní nemocnice nebudou příspěvkovými organizacemi. Navrhovaná právní úprava umožní kvalitní manažerské řízení univerzitní nemocnice se stanovenou odpovědností vedoucích pracovníků a pravidly pro jejich jmenování. Rozhodovací procesy jsou jednoznačně stanoveny a rozděleny mezi přednosta univerzitních klinik, univerzitních ústavů, univerzitních lékáren, akademickou radu a ředitele univerzitní nemocnice. Návrh zákona rovněž umožní efektivnější spolupráci univerzitních nemocnic a vysokých škol při výzkumu, vědecké práci a vzdělávání.

1.6 Zhodnocení rizika

Neřešení problému by vedlo k stavu, kdy nebudou vytvořeny potřebné podmínky pro činnost fakultních nemocnic, a to jak v oblasti hospodaření, řízení a zajištění spolupráce s vysokými školami.

2. Návrh variant řešení

První varianta – nulová

V rámci úpravy neziskové zdravotnické organizace 1. typu, na kterou budou přeměněny též stávající fakultní nemocnice, nebude zvláštní úprava univerzitní nemocnice.

Druhá varianta – zakotvení univerzitních nemocnic

V rámci této varianty budou upraveny specifické podmínky řízení univerzitní nemocnice se stanovenou odpovědností vedoucích pracovníků společných pracovišť univerzitní nemocnice a vysoké školy, pravidla jejich jmenování a dále pravidla vzájemné spolupráce univerzitní nemocnice a vysoké školy. Navíc není účelné, aby se tato úprava vztahovala na neziskovou zdravotnickou organizaci obecně.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

První varianta - nulová

S touto variantou nejsou spojené žádné náklady a přínosy.

Druhá varianta

Právní úprava univerzitní nemocnice umožní odstranit výše uvedené problémy týkající se zejména vzájemné spolupráce stávajících fakultních nemocnic a vysokých škol.

S touto variantou nejsou spojeny další nové významnější náklady, spojené například s činností akademické rady univerzitní nemocnice.

4. Návrh řešení

S ohledem na výše uvedené se navrhuje přijmout variantu druhou, která řeší problém definovaný v bodě 1.2.

5. Implementace doporučené varianty a vynuocování

Za implementaci regulace bude odpovídat Ministerstvo zdravotnictví. Při implementaci bude Ministerstvo zdravotnictví spolupracovat s dotčenými vysokými školami a univerzitními nemocnicemi.

6. Přezkum účinnosti regulace

Přezkum účinnosti právní úpravy bude provádět Ministerstvo zdravotnictví ve spolupráci s univerzitními nemocnicemi a dotčenými vysokými školami.

7. Konzultace a zdroje dat

Pro přípravu tohoto návrhu byly použity informační zdroje Ministerstva zdravotnictví.

Navrhovaná právní úprava byla konzultována s dotčenými vysokými školami, lékařskými fakultami a Asociací lékařských fakult ČR.

8. Kontakt na zpracovatele RIA

Osoby, které provedly hodnocení podle RIA:

Mgr. Jan Bačina
ředitel odbor právního
Sekce legislativy a práva
Ministerstvo zdravotnictví
Tel.: 224 972 531
E-mail: jan.bacina@mzcr.cz

Osoby, které schválily hodnocení podle RIA:

JUDr. Radek Polícar
náměstek ministra pro legislativu a právo
Ministerstvo zdravotnictví
Tel.: 224 972 624
E-mail: radek.policar@mzcr.cz

II. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S ÚSTAVNÍM POŘÁDKEM ČESKÉ REPUBLIKY

Návrh zákona o neziskových zdravotnických organizacích je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Navrhovaná právní úprava bude patřit do skupiny právních předpisů upravujících podmínky práva na ochranu zdraví a bezplatnou zdravotní péči dle čl. 31 Listiny základních práv a svobod.

III. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S PRÁVEM EVROPSKÉ UNIE

Navrhovaná právní úprava je v souladu se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z jejího členství v Evropské unii.

Hlavní činnost neziskové zdravotnické organizace bude považována za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu ve smyslu čl. 106 Smlouvy o fungování Evropské unie.

IV. ZHODNOCENÍ SOULADU NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY S MEZINÁRODNÍMI SMLOUVAMI, JIMIŽ JE ČESKÁ REPUBLIKA VÁZÁNA

Mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána, se na předmětnou oblast nevztahují.

V. SOCIÁLNÍ DOPADY A DOPADY VE VZTAHU K ZÁKAZU DISKRIMINACE

Navrhovaná právní úprava nemá žádné negativní sociální dopady ani neporušuje princip zákazu diskriminace.

Návrh zákona stanoví pro neziskové zdravotnické organizace smluvní jistotu se zdravotními pojišťovny. Nejedná se o porušení zákazu diskriminace s ohledem na zásadní požadavky, které musí nezisková zdravotnická organizace splnit. Příkladem je povinnost poskytovat zdravotní služby ve vymezeném rozsahu. Významným prvkem je dále fungování neziskové zdravotnické organizace na principu neziskovosti, tj. není zde předpokládán žádný subjekt, který by byl adresátem výnosů z hlavní či vedlejší činnosti a veškerý takový příjem musí být použit výhradně v rámci činnosti neziskové zdravotnické organizace. Uvedené zvýhodnění je ze stejných důvodů doplněno i o daňové osvobození neziskové zdravotnické organizace. Diskriminační riziko nehrozí ani během procesu vzniku neziskové zdravotnické organizace, kde není nikterak omezován okruh možných zakladatelů, každý musí splnit požadavky kladené na jejího zakladatele.

Lze předpokládat pozitivní sociální dopady v oblasti dostupnosti a kvality zdravotních služeb.

VI. DOPADY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Navrhovaná právní úprava nemá žádné dopady na životní prostředí.

VII. DOPADY VE VZTAHU K OCHRANĚ SOUKROMÍ A OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Navrhovaná právní úprava nezakládá žádné nové zpracování osobních údajů dotčených subjektů s výjimkou právních úkonů souvisejících s řízením o vydání souhlasu se zápisem neziskové zdravotnické organizace do obchodního rejstříku a s řízením o jejím zápisu do obchodního rejstříku. Osobní údaje zde budou zpracovávány standardním způsobem, stejně jako u jiných správních řízeních, resp. soudních řízeních ve věcech obchodních korporací. Nepředpokládají se žádná rizika neoprávněného přístupu nebo zneužití dat významněji než jaká jsou potenciálně přítomná při již fungujících standardních výše uvedených právních procesech. Nezakládají se žádné změny při zpracování osobních údajů, změny pravomocí či jejich rozšíření ze strany kompetentních orgánů. Vzhledem k výše uvedenému se nepředpokládá negativní dopad na ochranu soukromí a osobní údaje.

VIII. ZHODNOCENÍ KORUPČNÍCH RIZIK

Návrh zákona o neziskových zdravotnických organizacích je standardním legislativním návrhem a nezakládá riziko zvýšení korupčních rizik. Návrh zákona upravuje množinu vztahů týkající se fungování poskytovatelů zdravotních služeb, resp. zdravotnických zařízení v korelaci se standardním výkonem veřejné správy vykonávané správními orgány. Přijetím zákona dojde k efektivnímu stanovení odpovědnosti příslušných subjektů, která je doplněna založením kontrolních oprávnění, zejména ze strany ústředního orgánu státní správy, tj. Ministerstva zdravotnictví.

Odpovědnost je návrhem tohoto zákona jednoznačně stanovena, jak u řídicích tak i kontrolního orgánu, a to stanovením jejich kompetencí. V rámci návrhu tohoto právního předpisu je pravomoc efektivně rozložena mezi řídicí orgány neziskové organizace, její zakladatele, kontrolní orgán i orgány podílející se na procesu rozhodování o souhlasu se vznikem neziskové zdravotnické organizace (Ministerstvo zdravotnictví, vláda).

V rámci rozhodování o udělení souhlasu se zápisem neziskové zdravotnické organizace do obchodního rejstříku rozhoduje Ministerstvo zdravotnictví v 1. stupni správního řízení, kde je přípustný rozklad k vedoucímu organizační složky státu – ministru zdravotnictví.

Návrh zákona o neziskových zdravotnických organizacích nezakládá novou množinu právních vztahů, ale zpřesňuje a efektivněji upravuje již fungující systém takových právních vztahů. V dané oblasti lze předpokládat zájmy různých skupin, zejména poskytovatelů zdravotních služeb, státu, vlády, ministerstev i subjektů soukromé sféry, které jsou dotčeny fungováním zdravotnického systému. Tyto procesy jsou zcela standardní a návrh zákona nikterak nezvyšuje, resp. nesnižuje standardně uplatňované zájmy těchto subjektů.

Pohledem transparentnosti je vhodné poukázat na povinnost auditorského ověření účetní závěrky, povinnost mít výroční zprávy a povinnost jejího zveřejnění na internetových stránkách neziskové zdravotnické organizace. Dále je zaváděna povinnost povinného hodnocení kvality a bezpečí a oznámení výsledku dotčeným subjektům.

S ohledem na výše uvedené nepředstavuje návrh právní úpravy riziko zvýšení korupčních rizik, ale spíše lze očekávat minimalizaci takového rizika.

IX. DOPADY NA VÝKON STÁTNÍ STATISTICKÉ SLUŽBY

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá sběr nových dat, která by byla využitelná pro potřeby státní statistické služby.

Zvláštní část

K § 1 a 2

Upravuje se právní postavení neziskové zdravotnické organizace (dále jen „NZO“) jako nové právní formy právnické osoby. Hlavní činnost NZO se vymezuje jako služba obecného hospodářského zájmu ve smyslu čl. 106 Smlouvy o fungování Evropské unie.

K § 3 a 4

Vymezuje se zakladatelské právní jednání a jeho obsahové náležitosti. Dále se stanoví podmínky zápisu NZO do obchodního rejstříku; cílem je regulovat vznik NZO v návaznosti na potřeby zajištění dostupnosti zdravotních služeb.

K založení NZO státem bude nezbytný předchozí souhlas vlády. V tomto smyslu se navrhuje odpovídající změna § 29 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

K § 5 a 6

Cílem je regulovat vznik NZO v návaznosti na potřeby zajištění dostupnosti zdravotních služeb a rovněž předejít případným obstrukcím v řízení o vydání souhlasu.

Omezení platnosti souhlasu navazuje na navrhovanou úpravu povinnosti zdravotních pojišťoven uzavřít s NZO smlouvu o poskytování a úhradě hrazených služeb podle zákona o veřejném zdravotním pojištění.

Obory zdravotní péče, které budou na základě smluvní povinnosti hrazeny zdravotní pojišťovnou, korespondují s vymezením těchto oborů v § 4 odst. 4 zákona č. 372/2011 Sb.

K § 7 až 9

Úprava zrušení, přeměny a zániku NZO je speciální úpravou k obecné úpravě v občanském zákoníku.

K § 10 až 21

Statutárním orgánem NZO je ředitel; správní rada je především orgánem kontrolním. Oprávnění a povinnosti orgánů NZO se stanoví zejména s ohledem na požadavek hospodárného a efektivního využívání majetku NZO a jeho ochrany.

Stanoví se právní jednání, k jejichž platnosti se vyžaduje předchozí souhlas správní rady.

Podmínky způsobilosti a odpovědnosti členů správní rady mají zamezit případnému jednání, které by bylo v rozporu se zájmy NZO, nebo v případě takového jednání umožnit uplatnit právo vyplývající z této odpovědnosti. Navrhovaná úprava je srovnatelná s obdobnou úpravou obchodních korporací.

V případě univerzitních nemocnic se s ohledem na zvláštní akademický charakter univerzitní nemocnice stanoví povinnost konání výběrového řízení na pozici ředitele s tím, že návrh na jmenování a odvolání podává správní rada na základě souhlasu tříčtvrtinové většiny svých členů. Za účelem zajištění řízení NZO v případě ukončení výkonu funkce ředitele se zakládá právo zakladatele jmenovat prozatímního ředitele do doby standardního ustanovení ředitele nového.

V případě univerzitních nemocnic se upravují s ohledem na jejich zvláštní status kompetence správní rady a kvalifikovaná většina při rozhodování ve věcech rozpočtu, koncepce rozvoje a společných pracovišť.

K § 22 až 32

Stanoví se podmínky hospodaření NZO včetně nakládání s majetkem. Cílem je zajistit, aby majetek NZO byl využíván především k její hlavní činnosti a příjmy NZO byly použity pouze na úhradu výdajů spojených s její činností.

Za závazky vzniklé z hlavní činnosti NZO založené státem bude ručit stát. Tato úprava navazuje na stávající úpravu ručení státu za závazky státních příspěvkových organizací podle rozpočtových pravidel.

Stanoví se právní jednání, k jehož platnosti se vyžaduje předchozí souhlas zakladatele; jedná se například o nakládání s majetkem, jehož hodnota přesahuje 10 mil. Kč.

Umožňuje se NZO založit jinou právnickou osobu nebo se na takovém založení podílet, a to se souhlasem zakladatele. Souhlas zakladatele je podmínkou i pro další majetkové dispozice a je výrazem kontroly zakladatele nad majetkem NZO.

K § 33 a 34

Stanoví se požadavek na přezkoumání hospodaření NZO v rámci auditu. Účetní závěrka a výroční zpráva musí být před schválením správní radou ověřeny auditorem.

Stanoví se povinnost zpracovat a zveřejnit výroční zprávu a dále se stanoví její obsah.

K § 35

Stanoví se oprávnění zakladatele vykonávat kontrolu hospodaření NZO. Zakladatel bude mít možnost ovlivňovat hospodaření NZO, a to zejména v případech nakládání s majetkem, kdy bude vyžadován jeho předchozí souhlas.

K § 36

Úprava univerzitních nemocnic navazuje na stávající úpravu fakultních nemocnic, která bude zrušena (§ 111 zákona o zdravotních službách) a fakultní nemocnice změní svoji právní formu na NZO 1. typu – univerzitní nemocnici.

Na odborných pracovištích univerzitních nemocnic bude nadále uskutečňována klinická a praktická výuka v akreditovaných studijních programech a studijních oborech zdravotnického zaměření, specializační a celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků a dalších pracovníků ve zdravotnictví a související vědecká, výzkumná a vývojová činnost.

S ohledem na specifické postavení univerzitních nemocnic je zájem na jejich zvýšené právní ochraně. Proto se umožňuje jejich vznik a zrušení pouze zákonem.

K § 37

Akademická rada je poradním orgánem, který je zřizován pouze v univerzitní nemocnici. V rámci činnosti tohoto orgánu se zástupci lékařské fakulty podílejí zejména na řízení činnosti univerzitní nemocnice a řešení zásadních otázek týkajících se výuky a vědecké, výzkumné a vývojové činnosti.

Členy akademické rady budou jmenovat ředitel a děkan lékařské fakulty, přičemž určení počtu členů akademické rady a určení, kolik členů bude jmenovat ředitel a kolik členů bude jmenovat děkan lékařské fakulty, je ponecháno na úpravě ve smlouvě o spolupráci.

K § 38

Výuka studentů a vědecká, výzkumná a vývojová činnost se budou uskutečňovat zejména na společných pracovištích univerzitní nemocnice a vysoké školy. Toto ustanovení vymezuje, co je společným pracovištěm a současně stanoví základní podmínky pro jejich zřízení, změnu a zrušení.

Základní typy společných pracovišť budou uvedeny v zákoně, přičemž zákon umožní, aby na základě smlouvy o spolupráci byly zřizovány i další společná pracoviště. První kategorii společných pracovišť tvoří univerzitní klinika, univerzitní ústav a univerzitní lékárna, případně další pracoviště definovaná ve smlouvě o spolupráci.

Druhou kategorii společných pracovišť představuje větší organizační celek, zahrnující univerzitní kliniku, univerzitní ústav nebo univerzitní lékárnu.

K § 39

Navržená právní úprava zachovává dosavadní pravidlo, že v čele společného pracoviště fakultní nemocnice a vysoké školy je přednosta (viz § 111 odst. 3 zákona o zdravotních službách). Z dosavadní právní úpravy je také převzato, že přednostu jmenuje a odvolává ředitel po dohodě s děkanem lékařské fakulty.

Nově se v zákoně výslovně stanoví, že přednosta je jmenován na základě výběrového řízení na dobu nejvýše 5 let, nicméně i toto pravidlo bylo zachovávalo dosavadní praxí; jmenován může být i opakovaně. V případě, že by ředitel a děkan lékařské (farmaceutické) fakulty v zákonem stanovené lhůtě nedospěli k dohodě na osobě přednosty a přednosta nebyl jmenován, stanoví se, že přednostu je oprávněn jmenovat ministr zdravotnictví po dohodě s rektorem vysoké školy.

K § 40

Upravují se akademická práva a svobody s tím, že jejich výkon nesmí ohrozit či omezit poskytování zdravotních služeb nebo být v rozporu s právními předpisy upravujícími jejich poskytování.

K § 41

Stanoví se prioritou vazby vědecké, výzkumné a vývojové činnosti univerzitní nemocnice na spolupráci s vysokou školou, přičemž podíl na výsledcích, jeho určování, vedení jejich evidence a vykazování se ponechává na úpravě ve smlouvě o spolupráci.

K § 42

Stanoví se oprávnění univerzitní nemocnice požadovat od vysoké školy úhradu za uskutečňování praktické výuky studentů. Výše úhrady je omezena výší přímých a účelné

vynaložených nákladů univerzitní nemocnice na výuku. To vše za předpokladu, že tyto náklady nepokryjí platby na úhradu těchto nákladů přijaté od třetích osob.

K § 43

Smlouva o spolupráci je důležitým nástrojem pro zajištění výuky, specializačního vzdělávání a vědecké, výzkumné a vývojové činnosti v univerzitní nemocnici.

Univerzitní nemocnice uzavře smlouvu o spolupráci s vysokou školou určenou v příloze č. 3 k návrhu zákona. Stanoví se, že vysoká škola musí mít akreditován studijní program nebo studijní obor všeobecné lékařství, který je základním studijním oborem pro přípravu lékařů.

Dále se stanoví podmínka, aby se výuka studentů uskutečňovala ve stejné obci, ve které je zdravotnické zařízení univerzitní nemocnice, v němž bude uskutečňována praktická výuka studentů. Rozsah praktické výuky studentů v univerzitní nemocnici a rozmístění fakultních nemocnic a lékařských fakult vylučuje, aby se teoretická výuka studentů uskutečňovala v jiné obci a studenti na praktickou výuku do univerzitní nemocnice dojížděli.

V odstavcích 3 až 5 jsou upraveny základní obsahové náležitosti smlouvy o spolupráci. Zohledněny přitom byly požadavky vysokých škol a obvyklé náležitosti smluv, které nyní uzavírají fakultní nemocnice s vysokými školami.

Požadavky upravené v odstavci 3 jsou z povahy věci neoddělitelně spojeny s uskutečňováním praktické výuky v univerzitní nemocnici. Vždy se musí v univerzitní nemocnici uskutečňovat výuka studentů studijního programu všeobecné lékařství, neboť vysoká škola musí mít tento studijní program akreditován. V případě, že má vysoká škola akreditován i jiný studijní program zdravotnického zaměření, musí se v univerzitní nemocnici uskutečňovat také výuka studentů takového studijního programu. Určení lékařské fakulty je podstatné zejména v hl. m. Praze, kde má Univerzita Karlova několik lékařských fakult, přičemž praktická výuka jejich studentů se uskutečňuje v různých fakultních nemocnicích, a také pro určení děkana, kterému jsou v zákoně o neziskových zdravotnických organizacích svěřena oprávnění.

V odstavcích 3 a 4 se stanoví další oblasti, které musí být ve smlouvě o spolupráci upraveny. Nestanoví se tedy konkrétně, jaká povinnost některé ze smluvních stran musí být ve smlouvě stanovena, pouze se stanoví, jaké oblasti si strany musí ve smlouvě upravit.

V odstavci 5 se stanoví povinnost vymezit ve smlouvě o spolupráci zdravotní služby, při kterých se bude realizovat výuka, výzkum či vývoj.

V odstavci 6 se stanoví pravidla spolupráce při výuce ve studijním programu v oblasti farmacie, tj. určení farmaceutické fakulty a úprava postavení určené farmaceutické fakulty a jejího děkana vůči univerzitní nemocnici a jejím orgánům.

K § 44

Oprávnění svěřená zákonem rektorovi vysoké školy a děkanovi lékařské fakulty vylučují, aby univerzitní nemocnice uzavřela několik tzv. hlavních smluv o spolupráci. Z opačného pohledu však není vyloučeno, aby vysoká škola uzavřela více hlavních smluv o spolupráci, přičemž např. u Univerzity Karlovy lze takový postup s jistotou očekávat. Tato úprava odpovídá současnému stavu, kdy počet fakultních nemocnic je vyšší než počet vysokých škol s lékařskými fakultami.

K § 45

Jedná se o obecnou úpravu spolupráce NZO se školami a jinými vzdělávacími zařízeními, která se uplatní především v případě NZO, které nejsou univerzitou.

K § 46

S ohledem na specifické právní postavení a účel, ke kterému bude NZO zřízena, stanoví se pro ni povinnosti nad rámec povinností ostatních poskytovatelů lůžkové zdravotní péče.

K § 47

NZO bude mít mimo jiné povinnost podstoupit jednou za 3 roky hodnocení kvality a bezpečí poskytovaných zdravotních služeb, které je u jiných poskytovatelů zdravotních služeb dobrovolné. Lhůta 3 let je stanovena v návaznosti na dobu platnosti certifikátu kvality a bezpečí. Výsledek tohoto hodnocení bude NZO povinna oznámit zakladateli a zdravotní pojišťovně do 30 dní ode dne, kdy se dozvěděla výsledek tohoto hodnocení.

K § 48

Upravuje se neplatnost právního jednání při absenci povinného souhlasu správní rady nebo zakladatele.

K § 49

Upravuje se odpovědnost NZO za správní delikty v souvislosti s povinnostmi, které ji zákon ukládá. Správní delikty budou projednávat Ministerstvo zdravotnictví a krajské úřady.

K § 50

Upravuje se proces změny právní formy státních příspěvkových organizací poskytujících lůžkovou zdravotní péči, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví, na NZO.

Právní vztahy státních příspěvkových organizací, které mění právní formu (obchodní, pracovní), zůstávají zachovány. Na zaměstnance, jejichž pracovní poměr byl založen jmenováním, se bude po 1. 1. 2017 hledět jako na osoby, u nichž byl pracovní poměr založen pracovní smlouvou, protože už nebudou v postavení dle ust. § 33 odst. 3 zákoníku práce, nicméně je bude moci zaměstnavatel odvolat. Tyto osoby se budou moci vzdát svého vedoucího pracovního místa vzhledem k principu nepravé retroaktivity a principu ochrany nabytých práv.

Dále se upravuje v rámci tohoto procesu přechod majetku státu, ke kterému přísluší hospodaření uvedeným státním příspěvkovým organizacím, na NZO.

K § 51

NZO se vylučují z povinnosti převést peněžní prostředky ze stávajících účtů komerčních bank na nové účty vedené výhradně Českou národní bankou. V případě státních příspěvkových organizací, které změní právní formu na NZO podle § 41, tento převod ztrácí své opodstatnění.

K § 52

Upravuje se právní režim smluv uzavřených mezi lékařskými fakultami a vysokými školami přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

K § 53

Upravuje se osvobození NZO od daně z příjmů jako veřejně prospěšného poplatníka.

K § 54

Upravuje se povinnost zdravotních pojišťoven uzavřít s NZO smlouvu o poskytování a úhradě hrazených zdravotních služeb. Zdůvodnění této úpravy je obsaženo v závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace (RIA).

K § 55

V rámci navrhovaného doplnění § 2 odst. 3 se umožňuje používat privilegované terminologie podle zákona o neziskových zdravotnických organizacích.

Část jedenáctá se zrušuje v návaznosti na zrušení § 111 zákona o zdravotních službách.

K § 56

Doplňuje se možnost založení NZO státem s předchozím souhlasem vlády.

K § 57

Doplňuje se možnost založení NZO územním samosprávným celkem. Současně se stanoví podmínky změny právní formy příspěvkové organizace zřízené územním samosprávným celkem na NZO.

K § 58

Upravuje se možnost poskytovatele zdravotních služeb sjednat se zaměstnancem plat pevnou měsíční částkou (tzv. smluvní plat). Jedná se o alternativu k určení platu podle platových tarifů.

K § 59

Doplňuje se možnost změny právní formy vyjmenovaných obchodních společností na NZO, pokud budou splňovat stanovené podmínky.

K § 60

Zrušuje se stávající úprava fakultních nemocnic v návaznosti na změnu jejich právní formy na NZO podle § 50. Tato změna se promítá i do dalších ustanovení zákona.

K § 61

Upravují se podmínky osvobození NZO od daně z nabytí nemovitých věcí.

K § 62

Účinnost ustanovení § 55 bodu 2 a § 60 navazuje na změnu právní formy fakultních nemocnic na NZO.

K příloze č. 1

Definují se typy NZO, a to podle forem, druhů, oborů a rozsahu poskytovaných zdravotních služeb.

K příloze č. 2

Příloha obsahuje seznam státních příspěvkových organizací, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví, které změní právní formu na NZO.

V oddílu A jsou uvedeny fakultní nemocnice, které se stanou univerzitními nemocnicemi.

K příloze č. 3

Stanoví se smluvní strany smlouvy o spolupráci ve smyslu § 43 a 52.